

మెజారిటీ ప్రజల జీవన సంక్షోభాన్ని తీవ్రతరం చేసే దిశగా మధ్యంతర కేంద్ర బడ్జెటు 2024-25

ప్రొ॥ తోట జ్యోతీరాణి

పార్లమెంటు ఎన్నికలు త్వరలో వుండటం వల్ల 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరానికి సంబంధించిన మధ్యంతర కేంద్ర బడ్జెటును ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ఫిబ్రవరి 1, 2024న పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టారు. ప్రస్తుతం దేశంలో వున్న ఆర్థిక నేపథ్యం ఏమిటి? 2019 నాటికే బలపడిన ఆర్థిక మాంద్యం కొనసాగుతూనే వున్నది. నిరుద్యోగ సమస్య తీవ్రమవుతూనే వున్నది. నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు, అందులో భాగంగా డీజిల్, పెట్రోల్, వంట గ్యాస్ ధరలు ఆకాశాన్నంటు తున్నాయి. అమ్ముడుపోని వస్తువుల నిల్వలు గోడౌన్లలో పెరుగుతూనే వున్నాయి. ప్రభుత్వ విద్య, ప్రజారోగ్యం పతనమవుతున్నాయి. వీటితోపాటు ప్రజారవాణా కూడా ప్రజలకు అందుబాటులోకి రావడం లేదు. కోవిడ్ విపత్తు బయటపెట్టిన మెజారిటీ ప్రజల దుర్భర జీవితాలు మరింత హీనమవుతున్నాయి. మరొకవైపు ఆర్థిక అసమానతలు అనూహ్యమైన స్థాయికి పెరుగు తున్నాయి. సంక్షుభిత జీవితాలే మెజారిటీ ప్రజలకు సాధారణ మైనాయి. ఈ పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా 'సబ్ కా సాఫ్, సబ్ కా వికాస్, సబ్ కా విశ్వాస్' మంత్రంతో సమ్మిళిత వృద్ధిని సాధించగలిగామని బడ్జెటు ప్రసంగం చెప్పటం అనంబద్ధం. తీవ్రమవుతున్న వ్యవసాయ సంక్షోభం, కొనసాగుతున్న రైతుల ఆత్మహత్యలు, పెరుగుతున్న గ్రామీణ దుర్భరత్వం, పెరుగుతున్న వలసలు, అనియత రంగంలో క్యాబువల్ లేబర్ గా, స్వతంత్ర భాగస్వాముల పేరిట గిగ్ వ్యవస్థలో తీవ్రమైన శ్రమ దోపిడీకి గురవుతున్న శ్రామిక వర్గం, వీటితోపాటు లైంగిక దోపిడీకి గురవుతున్న మహిళలు వున్న సందర్భంలో ఈ అంశాలను ప్రస్తావించకుండా ఆర్థిక సంస్కరణలతో పాటు ప్రజానుకూల విధానాలతో కొత్త ఉద్యోగ, వ్యవస్థాపక అవకాశాలను ఆకాశమే హద్దుగా కల్పించామని బడ్జెటు ప్రసంగం చెబుతున్నది. ఆకాశమే హద్దుగా, ప్రభుత్వం సృష్టించిన అవకాశాలు ఎవరికి లభించాయి అన్నది ప్రశ్న. ప్రజల వాస్తవ జీవన సంక్షోభాన్ని బడ్జెట్ అసలే గుర్తించటం లేదు. ఇది దేశ ప్రజలను మభ్యపెట్టాలని చూడటమే. 'సబ్ కా ప్రయాస్'తో కోవిడ్ విపత్తు సంక్షోభాన్ని అధిగమించి, శీఘ్రంగా కోలుకున్నామని బడ్జెట్ ప్రసంగం అంటున్నది. కానీ మెజారిటీ ప్రజల జీవన సంక్షోభాన్ని అవకాశాలుగా మలుచుకున్న బలమైన కార్పొరేట్ శక్తుల, సంపన్నుల సంపద ఇబ్బడి ముబ్బడిగా పెరిగిందని గణాంకాలు రుజువు చేస్తున్నాయి. ఈ వర్గం, అతి స్వల్పకాలంలోనే కోలుకున్నది. కాగా, కోవిడ్ పూర్వ సంక్షోభ

పరిస్థితికి కూడా మెజారిటీ ప్రజలు చేరుకోలేదు. ఇంకా 'సబ్ కా ప్రయాస్' లోనే బతుకుతున్నారు. శీఘ్రంగా వృద్ధి చెందుతున్నట్లు అనిపిస్తున్న మన ఆర్థిక వ్యవస్థలో గుత్త పెట్టుబడుల సంపద మాత్రమే అపారంగా వృద్ధి చెందుతున్నది. కాగా మెజారిటీ ప్రజల బ్రతుకు దుర్భరమే. ఈ పరిస్థితులనే బలంగా కొనసాగించడం వల్ల 2027 నాటికి మన స్థూల దేశీయోత్పత్తి 5 ట్రిలియన్ డాలర్ల (ఘమారు 400 లక్షల కోట్ల రూపాయలు) విలువలకు చేరుకుంటుంది. ప్రపంచంలో మూడవ అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థగా రూపొందుతుంది. 2047 నాటికి 'వికసిత భారత్'గా అభివృద్ధి చెందిన దేశం అవుతుంది. అందుకే 'ఫస్ట్ డెవలప్ ఇండియా'ను బలమైన నినాదంగా బడ్జెట్ ముందుకు తెస్తున్నదని పాలకులు ప్రకటిస్తున్నారు. ఇది దుర్మార్గమైన, క్రూరమైన వైరుధ్యమే.

ఒకవైపు, గత పది సంవత్సరాల కాలంలో ఆర్థిక సంస్కరణలు, ప్రజానుకూల విధానాల వల్ల సమ్మిళిత వృద్ధిని సాధించామని బడ్జెట్ చెబుతున్నది. మరొకవైపు ప్రస్తుత మధ్యంతర బడ్జెటులో పేదవాళ్లు, మహిళలు, యువత, రైతుల సాధికారతను సాధించటమే లక్ష్యం అని చెబుతోంది. సాధించిన సమ్మిళిత వృద్ధిలో ఈ మెజారిటీ ప్రజలు భాగం కాలేదని ప్రభుత్వమే చెబుతున్నది. అబద్ధాలతో ప్రజలను మోసం చేస్తున్నది. వాస్తవానికి ప్రస్తుతం మనదేశంలో ఆర్థిక మాంద్యం బలపడి కొనసాగు తున్నది. ఉపాధి కల్పన ఋణాత్మకం అయింది. నిరుద్యోగ సంక్షోభం తీవ్రమైంది. నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు విపరీతంగా పెరుగుతున్నాయి. అమ్ముడుపోని నిల్వలు గోడౌన్లలో పెరిగి పోతున్నాయి. సార్థక డిమాండ్ (Effective Demand)లో సంక్షోభం స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది. ఇటువంటి స్థితిలో సరఫరా గొలుసును ప్రోత్సహించే చర్యలు అదేవిధంగా కొనసాగించి నట్లయితే ఆర్థిక అసమానతల పెరుగుదల ఇంకా తీవ్రం అవుతుందని వర్తమాన చరిత్ర రుజువు చేస్తూనే వున్నది. సార్థక డిమాండుని పెంచడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. అందుకు ప్రజలకు సంపాదన పెరగాలి. గౌరవప్రదమైన ఉపాధుల కల్పన ముమ్మరం కావాలి. ఈ దిశగా మధ్యంతర బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలు ఏమిటి? చర్చించాలి.

మధ్యంతర కేంద్ర బడ్జెటు 2024-25 :

2023-24 కేంద్ర బడ్జెటు సవరించిన అంచనాల ప్రకారం మొత్తం ప్రభుత్వ రాబడి 27.56 లక్షల కోట్ల రూ.లు. ఇందులో

పన్ను రాబడి 23.24 లక్షల కోట్ల రూ.లు. కాగా, మొత్తం ప్రభుత్వ వ్యయం 44.90 లక్షల కోట్ల రూ.లు. సవరించిన అంచనాల ప్రకారం స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో కోశ లోటు 5.8 శాతం. 2024-25 బడ్జెటు అంచనాల ప్రకారం రుణాలు మినహా ప్రభుత్వ రాబడి 30.80 లక్షల కోట్ల రూ.లు. ఇందులో పన్ను రాబడి 26.02 లక్షల కోట్ల రూ.లు. ప్రభుత్వ వ్యయం 47.66 లక్షల కోట్ల రూ.పాయలు. స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో కోశ లోటు 5.1 శాతం. 2021-22లో ప్రకటించి నట్లుగా, 2025-26 ఆర్థిక సంవత్సరం నాటికి స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో కోశ లోటు 4.5 శాతాని కంటే తక్కువగా వుంటుందని చెబుతున్నారు.

బడ్జెట్ ఫోకస్ అంతా కోశ లోటును తగ్గించటం మీదనే. ఉద్యోగితను పెంచడం, ధరలను తగ్గించడం, ప్రపంచ ఆర్థిక సంస్థల నిర్దేశిత నయా ఉదారవాద బడ్జెట్ విధాన చట్రంలో లేనే లేవు. నిజానికి ఆర్థిక మాంద్యం నుండి బయటపడటానికి కోశ విధానం ఒక బలమైన సాధనం. లాభాపేక్ష లేని ప్రభుత్వ వ్యయాన్ని పెంచటం ద్వారా సమిష్టి డిమాండ్ను పెంచడానికి వీలుంటుంది. ఆర్థిక వాస్తవాలతో పూర్తిగా సంబంధం లేకుండా రాజకీయ ఫలితాలు వుంటున్నాయి. అయోధ్య రాముని మీద భరోసాతో ఉద్యోగ కల్పన, ధరల పెరుగుదలను అరికట్టడం అవసరం లేని విషయాలైనాయి. దానితో కోశ విధానం ప్రాధాన్యత లేని అంశం అయింది అని సంజయ్ బారు తన ఖచ్చితమైన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేశారు. మెజారిటీ ప్రజల జీవితాలను దుర్భరం చేస్తున్న నిరుద్యోగ సంక్షోభం, ధరల పెరుగుదల తీవ్రత వల్ల నష్టపోయేది ఎవరు? జనాభాలో అత్యధిక శాతం వున్న హిందువులే కదా! బిజెపి పాలిత రాష్ట్రాలైన హర్యానా, ఉత్తరప్రదేశ్ నుండి హిందూ యువత ఇజ్రాయిల్లో భవన నిర్మాణ కార్మికులుగా వెళ్ళటానికి క్యూ కడుతున్నారు.

ఇజ్రాయిల్లోని భవన నిర్మాణ రంగంలో పనిచేయటానికి పాలస్తీనా ముస్లింలను, మొత్తంగా ముస్లిం కార్మికులను ఇజ్రాయిల్ ప్రభుత్వం నిషేధించింది. అయితే యుద్ధం, దాడుల మధ్య పని చేయటానికి హిందూ యువకులు ఎందుకు వెళ్తున్నారు? వారి సమాధానం ఏమిటంటే మన దేశంలోనే వుంటే ఆకలితో చావాలి, ఇజ్రాయిల్కు వెళ్తే యుద్ధం వల్ల చావాలి. యువకులు బతకటానికి ఏ ప్రత్యామ్నాయం లేదు. ఇది సమ్మిళిత వృద్ధికి చిహ్నమా?

పన్ను విధానం - వస్తు సేవల పన్ను :

మన దేశంలో వస్తు సేవల పన్ను (GST) ప్రధానమైన పరోక్ష పన్ను. తమపైన పన్నుల భారం పడుతుందని ప్రజలు గమనించలేని పన్నుల రూపం. అల్పదాయ వర్గాల మీద ఈ పన్ను భారం అధికంగా వుంటుంది. సంపన్న వర్గాల మీద స్వల్ప భారం వుంటుంది. కాబట్టి దీనిని తిరోగామి పన్ను అంటారు. సామాన్య ప్రజలు ఉపయోగించే వస్తువుల మీద ఈ వస్తు సేవల పన్ను రేటు తక్కువగా వుండాలి. అంతమేరకు ఈ వర్గాల కొనుగోలు శక్తి పెరుగుతుంది. లేదా ధరల భారం తగ్గుతుంది.

సంపన్న వర్గాలు ఉపయోగించే వస్తువుల మీద ఈ పన్ను రేటు అధికంగా వుండాలి. కానీ ఇందుకు విరుద్ధంగా పేద ప్రజలు, మధ్యతరగతి వర్గం తప్పనిసరిగా ఉపయోగించే 480 వస్తువుల మీద 18 శాతం పన్ను రేటును విధిస్తున్నారు. వస్తు సేవల పన్ను వసూళ్లలో దీని వాటా 70 శాతం. ఈ పన్ను అత్యధిక భారం పేద, మధ్యతరగతి వర్గాల మీదనే పడుతున్నది. కాగా, కేవలం సంపన్న వర్గాలు మాత్రమే వినియోగించే బంగారు, వజ్రాల ఆభరణాల మీద 3 శాతం, మేకింగ్ ఛార్జీల మీద 5 శాతం వస్తుసేవల పన్నును విధిస్తున్నారు. ఇంకా సామాన్య జనం కొనుక్కునే పచ్చళ్ళు, విద్యార్థులకు కావలసిన నోటు పుస్తకాలు మొదలగు వాటి మీద 12 శాతం విధిస్తున్నారు. వస్తు సేవల పన్ను వసూళ్లు పెరుగుతున్నాయంటున్నారు. సగటున నెలవారీ వస్తు సేవల పన్ను వసూళ్లు రెండు రెట్లు పెరిగి, ప్రస్తుత సంవత్సరం 1.66 లక్షల కోట్ల రూ.పాయలకు చేరుకున్నాయి. దీనివల్ల ధరలు తగ్గాయని, వినియోగదారులకు ప్రయోజనం చేకూరిందని బడ్జెట్ ప్రసంగం చెప్పటం విడ్డూరమే.

ఇటీవల ఆక్స్ ఫాం విడుదల చేసిన 'Survival of the Richest : The India Story' ప్రకారం పరోక్ష పన్నులు లేదా వినియోగానికి సంబంధించిన పన్నులలో 64.3 శాతం, అట్టడుగు 50 శాతం పేద ప్రజల నుండి వసూలువుతున్నది. మధ్య 40 శాతం మంది ప్రజల నుండి మూడవ వంతు వస్తు సేవల పన్ను వసూలువుతున్నది. 10 శాతం సంపన్న వర్గం ఈ పన్ను వసూళ్లలో చెల్లించేది కేవలం 3-4 శాతం మాత్రమే. ఈ భారమంతా పేద, మధ్యతరగతి ప్రజల మీదనే అన్నది స్పష్టం. అంతేకాకుండా, ఈ పన్ను భారంలో పరిశ్రమలకు, వాణిజ్య సంస్థలకు ఏ వాటా వుండదు. పన్ను భారం మొత్తం వినియోగదారుని మీదనే.

ప్రస్తుత బడ్జెటు 2024-25లో వస్తు సేవల పన్నులో ఎటువంటి మార్పులు లేవు. పేదలకు, మధ్యతరగతి వర్గానికి ఏ రాయితీలు లేవు. మెజారిటీ ప్రజల జీవన సంక్షోభం ఇంకా బలంగా కొనసాగుతుందన్నమాట. పెద్ద నోట్ల రద్దు, వస్తు సేవల పన్ను (GST), ఆ తర్వాత కోవిడ్ విపత్తు సంక్షోభం వల్ల చిన్న వ్యాపారాలు, అనియత రంగంలో తయారీ సంస్థలు, MSME సంస్థలు సమస్యలతో మూతపడ్డాయి. ఎంతో మంది ఉపాధులను కోల్పోయారు. ప్రస్తుత బడ్జెట్లో వస్తుసేవల పన్నులో ఎటువంటి మార్పు లేదనటం, పేద వర్గపు జీవితాలలో సంక్షోభం కొనసాగు తుందన్నమాట. ఈ బడ్జెట్లో ప్రకటించిన పేద వర్గ సాధికారత లక్ష్యం మాటేమిటి?

ప్రత్యక్ష పన్నులు:

1. ఆదాయ పన్ను: ఇందులో మధ్యతరగతి వర్గమే ప్రధానంగా ఆదాయపన్నును చెల్లిస్తుంది. 10 సంవత్సరాలలో ఆదాయ పన్ను రిటర్న్స్ దాఖలు చేసే వారి సంఖ్య 2.4 రెట్లు, పన్ను వసూళ్లు 3 రెట్లు పెరిగాయని చెబుతున్నారు. అత్యధిక వస్తు సేవల పన్నులు ఒకవైపు, ఆదాయ పన్ను మరొకవైపు మధ్యతరగతి వర్గ కొనుగోలు

శక్తిని సీరియస్ గా తగ్గిస్తుంది. ప్రభుత్వ పన్ను రాబడిలో అధిక భాగం పేద, మధ్యతరగతి వర్గాల నుండి సమకూరు తున్నది.

2. ఊహాత్మక పన్ను (Presumptive tax) : సూక్ష్మ సంస్థలకు, చిన్న వ్యాపారాలకు ఈ పన్ను నుండి మినహాయింపు పరిమితిని, వార్షిక ఆదాయం 2 కోట్ల రూపాయల నుండి 3 కోట్ల రూపాయలకు, ప్రొఫెషనల్స్ కి ఆదాయం 50 లక్షల రూ.ల నుండి 75 లక్షల రూ.లకు గత సంవత్సరం పెంచారు. ఇది ప్రస్తుతం కొనసాగు తుంది. దీనివల్ల అధిక ఆదాయాలు వస్తున్న సంస్థలకు, ప్రొఫెషనల్స్ కి పన్ను మినహాయింపు లభిస్తుంది.

3. కార్పొరేటు పన్ను : వాణిజ్య సౌలభ్యం కోసం, ప్రైవేటు పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం కోసం, సరఫరా గొలుసును ప్రోత్సహించడం కోసం అనే పేరుతో కార్పొరేటు పన్నును సెప్టెంబర్ 2019లో 30 శాతం నుంచి 22 శాతానికి తగ్గించారు. కొత్త తయారీ కంపెనీలకు ఈ పన్ను 15 శాతమే. 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరంలో కూడా ఈ తగ్గుదల కొనసాగుతుంది. అందువల్ల 2020-21 ఆర్థిక సంవత్సరంలోనే లక్ష కోట్ల రూపాయలకు పైగా పన్ను రాబడిని ప్రభుత్వం కోల్పోయింది. ఇది ఇదే విధంగా కొనసాగుతుంది.

IFSC సంస్థలకు, అంకుర పరిశ్రమలకు ఇస్తున్న ఆదాయ పన్ను రాయితీలు మార్చి 31, 2024తో ముగుస్తాయి. కాబట్టి వాటిని ఈ బడ్జెట్లో మార్చి 31, 2025 వరకు పొడిగించారు. ప్రత్యక్ష, పరోక్ష పన్నుల విధానం ద్వారా ఆర్థిక మాంద్యాన్ని నియంత్రించే ప్రతిపాదనలు ఏవీ లేవు. పన్ను రాయితీలు, మేక్ ఇన్ ఇండియా పథకం, ప్రొడక్షన్ లింక్డ్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ పథకం మొదలగునవన్నీ ప్రైవేటు దేశీయ పెట్టుబడులను పెంచడంలో, తయారీ రంగానికి మళ్ళించడంలో, ఉద్యోగాల కల్పనలో విఫలమైనాయి. ప్రస్తుత ఆర్థిక సమస్యకు, సమిష్టి డిమాండ్ ను పెంచడానికి చర్యలు అవసరం. ఆ దిశగా ఈ పన్ను విధానంలో చర్యలు లేవు. బ్యాంకుల నుండి ప్రభుత్వం తీసుకునే రుణాలను తగ్గించుకుంటున్నది. ఆ నిధులు ప్రైవేటు పెట్టుబడులకు సమకూరాలని భావిస్తున్నది. కానీ బ్యాంకులలో ద్రవ్యత్వ సమస్య లేనేలేదు. ప్రభుత్వ పెట్టుబడులు ఉండవు, ప్రైవేటు పెట్టుబడులు పెరగవు. ఉద్యోగ కల్పన జరగదు. అంటే రిస్కో తీసుకోకుండా ఉన్నందుకు గుత్త పెట్టుబడులకు పన్ను రాయితీలను ఇస్తున్నారు.

ప్రత్యక్ష పన్నుల చెల్లింపులలో చిన్నచిన్న వివాదాలలో చిక్కుకున్న 1 కోటి మంది నిజాయితీ గల పన్ను చెల్లింపుదారులకు ప్రయోజనం కలిగించాలన్న లక్ష్యంతో ప్రస్తుత బడ్జెట్ లో 2009-10 వరకు 25,000 రూ.ల పన్ను చెల్లింపు బాకీ, 2010-11 నుండి 2014-15 వరకు 10,000 రూ.ల వరకు బాకీ వున్నవాళ్ల మీద కేసులను ఉపసంహరించుకుంటున్నారు. నయా ఉదార విధానాలు బలంగా అమలవుతున్న గత పది సంవత్సరాల నుండి సంపన్న వర్గానికి వెతికి వెతికి రాయితీలు ఇవ్వడం గమనించవచ్చు.

పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ :

ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో పెట్టుబడులను ఉపసంహరించు కోవటం, ప్రైవేటు సంస్థలకు అమ్మటం ద్వారా రాబడిని సమకూర్చు కుంటున్నారు. దీని ద్వారా కారుచౌకగా దేశ సంపదను గుత్త పెట్టుబడులకు అప్పచెబుతున్నారు. ఈ క్రమం గత పదేళ్లుగా ముమ్మరమైంది. ప్రస్తుత బడ్జెట్లో స్పష్టంగా లేనప్పటికీ పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ ద్వారా 30 వేల కోట్ల రూపాయల రాబడిని సమకూర్చుకోవాలని అంచనా. పార్లమెంటులో బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టిన రెండు రోజులకి ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకింగ్ దిగ్గజం, స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, చమురు, సహజవాయుల ఉత్పత్తి దిగ్గజం ONGCల వాటాలను విక్రయిస్తామని ప్రస్తుతం ప్రభుత్వ వాటాలు, ఈ సంస్థలలో 50 శాతం కన్నా తక్కువగా ఉండటానికి సిద్ధమేనని, రాబోయే సంవత్సరాలలో వీటిని ప్రైవేటీకరిస్తామని ఆర్థికమంత్రి ప్రకటించారు. మౌలిక సదుపాయాల కోసం 11.12 లక్షల కోట్ల రూ.లు కేటాయించినట్లు గొప్పగా ప్రకటించినప్పటికీ, కొత్తగా నిర్మించిన మౌలిక సదుపాయాలను ప్రైవేటు సంస్థలకు అద్దెకిప్పటం కోసమే. అస్తుల నగదీకరణ ద్వారా 1.75 లక్షల కోట్లను సమీకరించుకొనే అవకాశం ఉంటుందని అంచనా.

ఈ ప్రక్రియల వల్ల ప్రభుత్వ/ప్రజల సంపద గుత్త పెట్టుబడులకు స్వాధీనమవుతుంది. నిరుద్యోగ సమస్య మరింత తీవ్రమవుతుంది. ఆర్థిక అసమానతలు పరాకాష్ట దశకు చేరుకుంటాయి. ఇవన్నీ ప్రస్తుత ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని తీవ్రంగా జటిలం చేస్తాయి.

ఆర్థిక అసమానతలు:

వాస్తవ వృద్ధిరేటు తగ్గుతుంటే పాటు ఆర్థిక అసమానతలు తీవ్రమవుతున్నాయి. ప్రపంచ స్థాయి నివేదికలు, మన దేశ నివేదికలు కూడా ఈ అంశాన్ని దృఢపరుస్తున్నాయి. భారత దేశంలో ఆదాయంలో అట్టడుగు 50 శాతం మంది వాటా 1991-2000లలో 19.08 శాతం ఉండగా, 2011-2020 నాటికి 13.25 శాతానికి తగ్గింది. ఇదే కాలంలో సంపదలో వాటా 8.36 శాతం నుండి 6.12 శాతానికి తగ్గింది. ఇదే కాలంలో శిఖర స్థాయి 1 శాతం సంపన్న వర్గానికి ఆదాయంలో వాటా 13.26 శాతం నుండి 21.74 శాతానికి పెరిగింది. సంపదలో వాటా 23.31 శాతం నుండి 30.55 శాతానికి పెరిగింది. స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో వృద్ధిరేటు కంటే టాప్ 10 శాతం యొక్క సంపద, ఆదాయాల వృద్ధిరేటు అధికంగా వున్నది. అందువల్ల పేదరికం పెరిగిపోతున్నది. ఇది సంపన్న వర్గాల వృద్ధి మాత్రమే. సమ్మిళిత వృద్ధి కానే కాదు. ఈ పరిస్థితులలో 80 కోట్ల మందికి ఉచిత రేషన్ సరఫరా చేసామని, 25 కోట్ల మంది బహువిధ-పేదరికం నుండి బయటపడ్డారని ప్రభుత్వం చెప్పటం పేదరికం పేరుతో తిరిగి తిరిగి పేదలను అపహాస్యం చేయడమే.

విద్య, వైద్యం :

జాతీయ విద్యావిధానం, 2020 మెజారిటీ ప్రజలను విద్యకు దూరం చేస్తుందన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. విద్యా హక్కు వాస్తవం కావాలంటే ప్రభుత్వ విద్య బలోపేతం కావాలి. ఈ దిశగా ప్రస్తుత బడ్జెట్లో ఎటువంటి ప్రతిపాదనలు లేవు. 9-14 సం.ల ఆడపిల్లలకు సర్వైకల్ క్యాన్సర్ టీకాను ఉచితంగా ఇస్తామని, ఆయుష్మాన్ భారత్ బీమా పథకాన్ని ఆశా వర్షర్లకు, అంగన్వాడీ వర్కర్లు, హెల్పర్లకు కూడా అందజేస్తామని బడ్జెట్ చెబుతున్నది. ప్రజారోగ్యం పతనమైంది. వైద్యరంగం బలంగా కార్పొరేటీకరించబడింది. మెజారిటీ ప్రజలు ఆరోగ్య సేవలకు దూరమైనారు. మెజారిటీ ప్రజలకు విద్య, వైద్యం అందుబాటులోకి రాకపోవటం మరింత బలంగా 'అమృతకాల్'లో కొనసాగు తున్నది. దానితో, 2047లో 'వికసిత భారత్' అవుతుంది.

గ్లోబల్ ఆర్థిక మాంద్యం :

ప్రపంచంలో ఆర్థిక మాంద్యం ముంచుకొస్తున్నది. నిరుద్యోగిత, ధరలు పెరుగుతున్నాయి. గ్లోబల్ వాణిజ్యం తగ్గిపోతున్నది. గ్లోబల్ ఆర్థిక వ్యవస్థతో, గ్లోబల్ విలువ గొలుసుతో బలంగా మన వ్యవస్థ అనుసంధానమై ఉన్నది. ఆ ప్రభావం మన మీద ఉండదు అంటున్నారు. అందుకోసం ఏ చర్యలు తీసుకోలేదు. అమెరికాలో ఇటీవలి ఫెడరల్ రిజర్వ్ సమావేశంలో వడ్డీ రేట్లను తగ్గించేది లేదన్నారు. ఇటువంటప్పుడు విదేశీ పెట్టుబడులు మన దేశం నుంచి అమెరికాకు తరలి వెళ్లకుండా ఏ పన్ను రాయితీలు, ప్రోత్సాహకాలు ఆపలేవన్న వాస్తవం అందరికీ తెలిసిందే. డాలర్ విలువ కూడా పెరుగుతున్నది. రూపాయి విలువ ఇంకా క్షీణిస్తున్నది మన దేశంలో ధరలు పెరుగుతాయి. నిరుద్యోగిత పెరుగుతుంది. శ్రమ

దోపిడీ తీవ్రమవుతుంది. వీటిని విస్మరించి, గ్లోబల్ ఆర్థిక పరిస్థితులు, అమెరికాలోని ఆర్థికమాంద్యం ప్రభావం భారత దేశం మీద ఉండదని చెప్పటం వైరుధ్యమే.

ఈ పరిస్థితులలో యూపీఏ ప్రభుత్వం చేసిన ఆర్థిక తప్పుల మీద త్వరలో పార్లమెంటులో శ్వేత పత్రాన్ని ప్రవేశపెట్టడానికి సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి. మెజారిటీ ప్రజల జీవన సంక్షోభాన్ని తగ్గించడానికి బడ్జెట్లో ఏ ప్రతిపాదన లేదు. సరికదా, సమస్యలను గుర్తించడానికే నిరాకరిస్తున్నారు. 'దేశాభివృద్ధి ఫస్ట్' అని బలంగా మన దేశ ప్రజలు భావించాలి అంటున్నారు. రాష్ట్రాలకు పన్నుల ఆదాయపు వాటాలలో కోత పెడుతూ ఏ రాష్ట్రానికి ఆ రాష్ట్రం విదేశీ మదుపరులను ఆకర్షించుకోమని గాలికొదిలేస్తున్నారు. ప్రజల ఆస్తుల్ని, భూముల్ని కార్పొరేట్లకు తాకట్టుపెట్టి, 99 సంవత్సరాల లీజులకు అప్పగించి నెట్టుకు రమ్మని సెలవిస్తున్నారు. ఆనాటి సోషలిస్ట్ సోవియట్ యూనియన్లో మొదటి ప్రపంచ యుద్ధాన్ని ఎదుర్కోవడానికి, సోషలిస్టు వ్యవస్థను నిలబెట్టు కోవడానికి ప్రజలందరూ సమానంగా కష్టపడ్డారు, త్యాగాలు చేశారు. కానీ, ఇప్పుడు మనదేశంలో సంపన్న వర్గపు సంపద, విలాసవంతమైన జీవితాలు, గుత్త పెట్టుబడుల ఆధిక్యత కోసం మెజారిటీ ప్రజలు త్యాగాలు చేయాలనటం తమ పెట్టుబడుల లాభాల గ్యారెంటీ కోసమే. మెజారిటీ ప్రజల జీవన సంక్షోభం తీవ్రమవుతున్న ఆర్థిక వాస్తవాలతో, ఈ వ్యవస్థకు మనుగడ ఇలాగే ఉంటుందా? ఉండదు. అంతకంతకూ పెరుగుతున్న ఆర్థిక సంక్షోభంలో వార్షిక బడ్జెట్ మోసాలు, మాయమాటలు కూడా ఒక వార్షిక ఎత్తుగడలో భాగమే అవుతున్నాయి. ఇది ఈనాటి అత్యంత విషాదకర పరిస్థితి.

